

Lecturile adolescenței

acad. prof. Emil Condurachi

Primăvara vieții, adolescența e desigur cea mai frumoasă parte a anilor noștri dar, din nefericire, și cea mai scurtă. Nu numai scurtă, dar și primejdioasă: cum fii croiești viața acum, așa în fond vei trăi toți ceilalți ani de-a lungul întregii vieți.

Tineretea este entuziastă și dornică să se afirme, uneori mai mult decât îi stă în puteri, dar totdeauna năzuind să se manifeste, să dea dovada suflului nou pe care îl provoacă fără știrea sa seva cea tină și proaspătă. Are nevoie însă acest arbore tinăr de înțelegere, de îngrijire, are nevoie să-și găsească un drum. Drumul acesta poate fi găsit dacă fiecare tinăr vrea să se găsească pe sine însuși, vrea ca din tumultul anilor tineri să-și croiască elementele personalității sale viitoare. Are și cu ce să-și croiască aceste elemente fundamentale pentru toți anii care vor urma. În jurul său clocotește viața unui popor întreg. În jurul său se construiește. E de ajuns să vrea, e de ajuns să-și făurească o obișnuință de cultură pentru ca setea de lumină, de cultură, de înțelepciune în ultimă analiză să devină o parte organică a existenței sale.

Spunea odată unul dintre cei mai înțelepți oameni ai Greciei antice, Socrate: „a cunoaște binele înseamnă a și face binele”. E de ajuns să-ți fie sete de cultură și setea poate fi „stinsă” astăzi mai bine ca niciodată: lectură, cit mai multă lectură.

Desigur, pentru această vîrstă plină de entuziasm și puritate, va fi preferată o literatură a marilor energii, o literatură a eroilor, o literatură a îndrăzneților, dar și o literatură a sentimentelor înalte, a duioșiei, desigur nu odată izvorînd și din zvicnelile dragostei de viață și de oameni.

Personal am trăit o adolescență plină de iluzii, plină de dorințe, în mare parte realizate. Mi-am astimpărat setea curiozității firești adolescentului, mi-am încălzit și am suferit alături de eroii literaturii: am urmărit cu ochii aprinși „Șoimii” lui Sadoveanu, am admirat pe „Cei 3 mușchetari” ai lui Al. Dumas, am tremurat pentru soarta nefericitorilor eroi ai lui Dickens, m-a uimit înțelepciunea celor „1001 de nopți” ale lumii arabe și atâtea altele.

Este o greșală că spiritului curios și întreprinzător al adolescenților i se oferă cel mai adesea în zilele noastre o literatură mai mult „cerebrală”. Aventurile în Cosmos, mașinile extraordinare, eroi mai ingineri decât toți inginerii. Desigur, acest capitol face parte din zilele vremurilor noastre și nu poate fi neglijat. Se uită însă un lucru esențial: adolescentul trăiește o viață foarte complexă. El are nevoie, pentru a-și satisface curiozitatea aceasta binefăcătoare, de eroi complecși, care să răspundă și curiozității „mecanice” dar și tendințelor firești ale unui suflet tinăr ce înmugurește parcă dintr-odată.

A-l lipsi de marile opere ale literaturii universale, de „eroii”

care au „îndrăznit tot” pentru a face să triumfe adevărul și dreptatea, a-l lipsi de poezia primelor sentimente de iubire, a-l lipsi de tot ceea ce a creat sufletul colectiv al unui popor — și nu ne putem plînge că poporul român nu a creat multe perle ce-și vor găsi întotdeauna căutare, de la Miorița lui Alecsandri, la „Scrisorile” lui Eminescu și la „Cuvinte potrivite” ale maestrului Tudor Arghezi — înseamnă a sărăci, dacă nu o întreagă generație — în orice caz pe mulți dintre cei care ar putea s-o reprezinte.

Astăzi, orice tinăr are la îndemîna lui, infinit mai multe posibilități decât în vremea adolescenței noastre, alături de clasicii noștri, o literatură, nouă, plină de sensibilități — e de ajuns să amintesc numele lui Labiș. Alături de operele literaturii universale, traduse într-un număr din ce în ce mai mare, se găsesc la îndemîna tuturor, creații literare ale vremurilor noastre din țările cele mai apropiate sau îndepărtate. E de ajuns numai să doarești acest lucru. E de ajuns să-ți fie sete și să știi cu ce să stingi această sete. Aș vrea să nu fii greșit înțeles. Mai întîi nu am subestimat și nu subestimez celelalte forme de activitate necesare și firești tineretului: preocupările tehnice, sportul, și altele. Nu vreau pe de altă parte să se creadă că aceste lecturi din operele literare românești sau străine ar fi o „soluție” de cheltuit cit mai agreabil timpul, deși și aceasta este o problemă interesantă. Vreau să subliniez înaintea de toate faptul că setea de cultură sporește pe măsură ce vrei s-o stingi. Ea sporește capacitatea de înțelegere în cele mai variate domenii tocmai fiindcă sporește sensibilitatea omului tinăr. El va putea înțelege o seamă de lucruri pe care numai o pregătire foarte specializată, îngustă, nu i le poate oferi. Ea îl va face permeabil la tot ce înseamnă viața omenească a propriului popor și a lumii întregi. Ea îi va crea necesități spirituale, fără de care orice efort cerebral poate deveni o caznă.

Numai înarmat cu o astfel de curiozitate, de sensibilitate, de înțelepciune, putem năzui la o viață mai amplă și mai frumoasă. E țelul suprem al socialismului, dar socialismul lucrează cu oameni pentru oameni și „materialul” uman trebuie pregătit pentru a se realiza cu întreaga sa potență.

Altminteri e păcat, păcat de două ori: e păcat pentru fiecare individ în parte, care nu vrea să-și îmbogățească mintea și trupul; e păcat pentru categoria largă de tineri care au aceste potențe, dar și obligația morală să contribuie la realizarea unui climat și a unui nivel potrivit cu exigențele fiecărei generații și fiecărui moment din istoria unui popor. Împotriva acelor care vor să rămîn săraci trebuie să luptăm pe orice cale, fiindcă sărăcia lor spirituală, înseamnă în egală măsură și sărăcia altora.

Desen de GEORGE GAVRILEANU

500

DE POEZII

Ideea lansării unui concurs cu tema „Iarna” în paginile Preludiului s-a dovedit rodnică.

Deși desfășurat pe o perioadă scurtă de timp, concursul Preludiului a solicitat temeritatea a aproape 500 de scriitori, prilejuind constatarea pozitivă că există multă înclinație către poezie, că sînt mulți elevi care încearcă să se apropie de creație, demonstrînd totodată că se citește multă poezie de către elevi, că sînt frecventate prin lectură marile personalități ale liricii naționale și universale.

Este firesc ca la primul contact cu creația să se simtă nevoia modelului, această perioadă trebuie însă depășită — lectura fiind doar mijlocul de acumulare și la care niciodată nu se poate renunța. Poezia fiind necesitatea care ține de vocație, și nu în primul rînd de meșteșug, își pot spune poeții numai acei care depășindu-și modelele, vin cu personalitatea lor, transfigurîndu-și sentimentele și uimirile.

De obicei se începe prin a tubi poezia și nu propriile sentimente sau sentimentul în general. Și acest concurs ne-a prilejuit bucuria publicării unor poezii cu universul lor propriu, cu ternile lor și numai ale lor, încărcate de tensiune și culoare.

Fără îndoială, mulți dintre elevii care ne-au scris sînt foarte aproape de poezie, dar și foarte mulți au rămas la modelul de început al ternilor copilăriei fermecate de poeziile lui Coșbuc, Alecsandri, Topirceanu, cu locul lor de cinste în poezia românească.

Regret că neorganizarea și absența unei meditații mai

LA CONCURSUL PE TEMA „IARNA”

profunde asupra lucrului nu fac posibilă publicarea în întregime a unor poezii cu reale virtuți, comunicînd sensibilitate, originalitate:

— Mihăescu Beby — Liceul Darabani.

„Cerule din albastru se coabază în soare peste nesfîrșitul care peste zăpezi zboară. Se mișcă umbrele lupilor ca niște duhuri seduse de căprioare pe întinsul care doare ca o elegie inedită...”

și Corneliu Popel — Liceul Darabani pe care l-am mai întîlnit în paginile Preludiului „Undeva pe viscol de-atîta singurătate mor lumini certate de ger”.

Cazacu Mirela — Liceul nr. 1 — Giurgiu; Mioara Voinea — Liceul nr. 1 Giurgiu; Nicolae Dobre — Liceul Agricol Brăila; Toană Marcel — Timișoara; Ovidiu Verdeș — Sibiu; N. Delasecaș — Sebeș;

Stoica Ion — Liceul „Unitatea” Brașov; Bănescu Luminița, — Liceul Sînnicolaul Mare; Ropcea Marie Janne — Liceul de muzică București; Olteanu Gil — Liceul mixt Olteni; Szabo Ludovia — Liceul nr. 8 Timișoara; Nadiș Liviu — Școala generală Chișie; Nicolae Georgescu — Liceul nr. 2, Orașul Gheorghie Gheorghiu - Dej; Constantin Nicușan — Liceul nr. 4 Tg. Mureș; Preda Gheorghie Ion — Liceul „Nicolae Bălcescu” Rm. Vilcea; Dobrescu Nicolae — Slobozia; Giurgiu Constantin — Liceul nr. 2 Reghin; Livia Bran — Liceul Baia Mare; Sapcaru Consuela — Liceul nr. 1 Dorohoi; Ichim Aurelian — Liceul „Alexandru Vlahuță”.

(Continuare în pag. 8 II-a)

VERA LUNGU

